ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ο ΦΩΚΙΔΟΣ ΔΑΥΙΔ. — Ἐγεννήθη τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1805 ἐν τῇ κώμῃ Νεοχωρίου τοῦ Πηλίου ὄρους ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν, τοῦ Πανταζῆ καὶ τῆς Ἑλένης Μολοχᾶ ὀνομασθεὶς ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι Ἀδαμάντιος. Ἐξαέτης ἀπορφανισθεὶς τοῦ πατρὸς διεπαιδαγωγήθη ὑπὸ τὴν μητρικὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἠσχολήθη παρά τινι γειτονικῷ μονυδρίῳ τοῦ Τιμίου Προδρόμου περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα, προορισθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς διὰ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα. Δωδεκαέτης προσήχθη παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Δημητριάδος Ἀθανασίῳ, ὅστις διαγνοὺς τὰ σπάνια τοῦ παιδὸς χαρίσματα ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ἀναγνώστην, βραδύτερον δὲ διάκονον, ὅτε προσέλαβε τὸ ὄνομα Δαυίδ. Διήνυεν ἤδη τὰς ἐν τῷ ἑλληνικῷ Σχολείῳ Μακρυνίτσης σπουδὰς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὅτε ἐξερράγη ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. Ἡ Θεσσαλία ἐπληρώθη τουρκικῶν στρατῶν, ὁ δὲ διάκονος Δαυίδ, μόλις διασωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως ἔκ τινος λυσσώδους κατὰ τῶν Τούρκων μάχης, διεπεραιώθη εἰς Σκόπελον, ἐξ ἧς ἠναγκάσθη νὰ ἐπανακάμψῃ οἴκοι ἀποκλεισθεισῶν τῶν βορείων Σποράδων ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου. Ἀλλ' ἐπιδραμόντος μετ' οὐ πολὺ νέου τουρκικοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν μὴ ὑποταγέντων χωρίων τῆς Μαγνησίας, ὅπου εὑρίσκοντο καὶ τινες συγγενεῖς τοῦ Δαυίδ, ὧν τὸς κεφαλὸς θριαμβευτικῶς φερομένας ἀνεγνώρισεν οὗτος, κατέφυγε μετὰ πολλὰς περιπετείας εἰς Τῆνον, ἔνθα ἐπανέλαβε τὰ διακοπέντα μαθήματα ἐν τῷ ἕλλην. Σχολείῳ τοῦ αὐτόθι ἱεροῦ ἱδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας. Μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος ἐπιτυχὼν δίπλωμα γραμματοδιδασκάλου ὑπὸ τῆς ἐν Αἰγίνῃ τὸ πρῶτον συστάσης ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἐδέχθη δημοσίαν τινὰ θέσιν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, διψῶν εὐρυτέρας ἐπιστημονικῆς μαθήσεως καὶ μαθὼν τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου Καΐρη σύστασιν σχολῆς ἐν Ἄνδρῳ προσέδραμεν αὐτόθι φοιτῶν ἀνελλιπῶς καὶ ὁσχολούμενος περὶ τὴν μελέτην τῶν δημοσίᾳ διδασκομένων ἐπιστημονικῶν μαθημάτων, ἀποφυγὼν τὰς ἰδιαιτέρας διδασκαλίας τοῦ Καΐρη, περὶ οὗ ἐθρυλεῖτο ὅτι εἰσήγοντο ἑτεροδοξίαι τινὲς κατὰ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων. Μετὰ τριετεῖς οὐτόθι σπουδὰς ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὅπως ἀκροασθῇ τῶν ἐν τῷ ἄρτι συστάντι Πανεπιστημίῳ μαθημάτων, μεθ' ὃ ἐκλήθη ὑπὸ τῆς κοινότητος τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Κυδωνιατῶν ὡς διδάσκαλος, ὅπου ἐλθών, ἐδέησεν εὐθὺς νὰ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθόσον συνοδικὴ ἀπόφασις τοῦ τότε Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ϛ' καθίστα ἀπαράδεκτον πρὸς διδασκαλίαν ἐν Τουρκίᾳ πάντα μαθητεύσαντα παρὰ τῷ Θ. Καΐρῃ. Τοῦτο προσέβαλε τὴν φιλοτιμίαν τοῦ διακόνου Δαυίδ, μεθ' οὗ καὶ τοῦ Πατριάρχου ὡς καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀνθίμου, εἰς οὗ τὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγοντο αἱ Κυδωνίαι, ἐπῆλθε ψυχρότης σχοῦσα λυπηρὰς συνεπείας διὰ τὸν Δαυίδ, καθόσον ὁ Ἐφέσου ἐνήργησε τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀποστολὴν ἐγγράφου πρὸς τὴν κοινότητα τῶν Κυδωνιῶν, δι' οὗ προετρέποντο οὗτοι ν' ἀποπέμψωσιν ἐκεῖθεν τὸν παρὰ τῷ ἀδελφῷ του

αὐτόθι Δημητρίῳ Μολοχάδῃ διαμένοντα Δαυΐδ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δῆθεν εἶχε μυηθῆ τῶν ἀλλοδοξιῶν τοῦ Καίρη. Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἴμαρτο μετὰ πολλὰς δεκαετηρίδας νὰ παραχαράξῃ ἡ μοχθηρία καὶ ἡ συκοφαντία τῶν ἐχθρῶν του, ὅπως δυσφημίσῃ τὸν ἀνεπίληπτον χριστιανικὸν βίον τοῦ Σεβασμιωτάτου Δαυΐδ καὶ ἀποκλείσῃ αὐτὸν οὕτω τοῦ μητροπολικοῦ θρόνου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὗ εἶχεν ὑποδειχθῆ ὑποψήφιος ἐσχάτως. Ἀπὸ τοῦ 1841 διετέλεσεν ὡς διευθυντὴς ἑλληνοδιδάσκαλος ἐν Τήνῳ καὶ Ἄνδρῳ, τῷ δὲ 1853 διωρίσθη ἱεροκῆρυξ τοῦ νομοῦ Κυκλάδων, χειροτονηθεὶς τὸ ἑπόμενον ἔτος πρεσβύτερος. Αἱ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος εὐγλωττοι διδασκαλίαι του ἐξησφάλισαν τὴν ὡραιοτέραν θέσιν ἐν τῇ συνειδήσει καὶ τῇ ἀγάπῃ τῆς κοινωνίας, ἐφ' ᾧ καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1855, εὑρισκόμενος ἀνὰ τὰ χωρία τῆς Νάξου πρὸς διδασκαλίαν τοῦ θείου κηρύγματος ἐλαθεν αἴφνης τὴν εἴδησιν ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ του ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὡς ἐπίσκοπος Φωκίδος, ἣν ἐποίμανεν ἐπὶ 32 ὅλα ἔτη ἐν ἀρετῇ καὶ εὐσεβείᾳ, τύπος γενόμενος χριστιανικῆς πραότητος καὶ ἀγαθότητος, κατακτήσας τὴν ἀμέριστον ἀγάπην καὶ τὸν ἀπεριόριστον σεβασμὸν τοῦ ποιμνίου του.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὑπηρεσιῶν του ὁ ἀοίδιμος ἐπίσκοπος Φωκίδος οὐκ ὀλίγον ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα εἰς σοβαρὰς περιστάσεις, καθ' ἃς πεμφθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ Νείλου καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος διεξήγαγε μετὰ σπανίας συνέσεως τὰς διαπιστευθείσας αὐτῷ ἐντολὰς διεκείρας τὴν ἔκπληξιν καὶ αὐτοῦ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σαράφα εἰπόντος περὶ αὐτοῦ ὅτι « ὑπὸ τὸ καλογηρικὸν ῥάσον ἐκρύπτετο ἔξοχος διπλωμάτης. »

Ὁ ἰδιωτικὸς καὶ οἰκογενειακὸς βίος τοῦ σεβαστοῦ ἱεράρχου ὑπῆρξεν ἀξιόζηλον καὶ μοναδικὸν ὑπόδειγμα λιτότητος, ἐγκρατείας, μετριοφροσύνης, φιλοστοργίας, ἀγαθότητος καὶ προσηνοῦς χάριτος. Ἡ Κυβερνήσις ἐκτιμῶσα τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀοιδίμου Δαυΐδ ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ παρασήμου τῶν ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν. Ἀλλ' ὁ μᾶλλον ἐπίφθονος τίτλος, ὃν κατέλιπε μεταλλάξας τὸν βίον τὴν 17 Φεβρουαρίου 1887, ἐστὶν ἡ ἀνεξίτηλος καὶ λατρευτὴ μνήμη εἰς πάντας μὲν τοὺς γνωρίσαντας ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὰ ἐξαίρετα αὐτοῦ προσόντα, ἰδίως δὲ εἰς τὸ χριστιανικὸν αὐτοῦ ποίμνιον, ὅπερ μετ' ἀδίου εὐγνωμοσύνης καὶ πόνου θέλει ἀναμιμνήσκεσθαι τῶν πολλαπλῶν εὐεργεσιῶν, οἵων καὶ ὅσων ἔτυχε πατριαρχικῶτατα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου ἱεράρχου.

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ. Ὁ ἀντιστράτηγος Σκαρλάτος Σούτσος γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1807 ἕλκει τὴν καταγωγὴν ἐξ ἐπιφανοῦς οἴκου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος Σούτσος ὑπῆρξεν ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας. Ὁ νεαρὸς ἡγεμονίδης Σκαρλάτος ἐσπούδασε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του ἐν τῇ ἐν Βουκουρεστίῳ περιφήμῳ σχολῇ, ἣν εἶχε καθιδρύσει ὁ ἴδιος αὐτοῦ πατὴρ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐν ᾗ ἐδίδασκον οἱ μεγάλοι τοῦ Γένους διδάσκαλοι Βαρδαλάγος, Κλωνάρης, Γεννάδιος καὶ Σερούτος. Μετὰ τὰς πρώτας ἐγκυκλίους σπουδὰς ἀπεστάλη εἰς Γερμανίαν, ἔνθα τὸ πρῶτον διήκουσε

τὰ Νομικά, βραδύτερον ὅμως ἐπεδόθη εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Μονάχου, ἐξ ἧς ἐξελθὼν ἀξιωματικὸς τῷ 1828 κατῆλθε τῷ 1830 μετὰ τῶν Βαυαρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως παράσχῃ τὰς πολυτίμους αὐτοῦ γνώσεις καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐκ τοῦ πολυετοῦς ἀγῶνος καταπεπονημένου ἔθνους.

Ἐπὶ Καποδιστρίου διετέλεσεν ἐκ τῶν πρώτων καθηγητῶν τῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, αὐλάρχης δὲ ἐπὶ τῶν βασιλέων Ὄθωνος καὶ Γεωργίου. Διῆλθε πάντας τοὺς βαθμοὺς τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας ἀδιαλείπτως παρέχων σπουδαίας ὑπηρεσίας πρὸς μόρφωσιν τοῦ στρατοῦ, κατακτῶν τὴν ἀγάπην, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν τε ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων αὐτοῦ, διά τε τὴν προσήνειαν τοῦ ἤθους καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν τρόπων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σπανίαν πρακτικότητα, ἣν ἀνέπτυσσε πρὸς λύσιν τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων δυσχερειῶν, τὴν ἀκατάθλιπτον δραστηριότητα καὶ τὸ ἀνδρεῖον φρόνημα ὑφ' οὗ διεπνέετο. Ἀξιοσημείωτος ἦτο καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ σεβασμός, ὃν ἐνέπνεεν εἰς τοὺς τούρκους, οἵτινες ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐσέβοντο τύπον στρατιωτικοῦ ἄρχοντος καὶ *μπεζιάντε*. Εἰς τὸν Σκαρλάτον Σοῦτσον εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ διοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1878 διάβασιν τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, ἐπίσης καὶ ἡ μετέπειτα στρατιωτικὴ κατάληψις τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου. Κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς δυσχερεῖς ταύτας περιστάσεις διεξήγαγε μετὰ σπανίας δεξιότητος καὶ εὐφυΐας τὰ ἀνατεθέντα αὐτῷ ὑψηλὰ καὶ πολύπλοκα καθήκοντα. Ἐχρημάτισεν ἐπὶ πολλὰς περιόδους βουλευτὴς καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Οὕτω δὲ ἀνῆλθεν ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας μέχρι τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ τοῦ ἀντιστρατήγου, τιμηθεὶς καὶ διὰ τοῦ Μεγαλοσταύρου. Ἀλλὰ πλὴν τῶν πολυτίμων καὶ πολλαπλῶν ἐκδουλεύσεων πρὸς τὴν πατρίδα, τὸν στρατὸν καὶ τὴν πολιτείαν οὐχ ἧττον ὡραία σελὶς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ὁ ἰδιωτικὸς αὐτοῦ βίος, καθόσον ὁ οἶκος τοῦ Σκαρλάτου Σούτσου ὑπῆρξεν ἑστία ἀδιαλείπτου ἀγαθοεργίας πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἰδίως πρὸς τὴν τάξιν τῶν χωρικῶν, μεθ' ὧν εἶχε προσοικειωθῆ ἕνεκεν τῆς καλλιεργείας τῶν ἐκτεταμένων ἐν Δεκελείᾳ κτημάτων του. Κατ' ἐξοχὴν δὲ διεκρίνετο ἡ ἀείμνηστος αὐτοῦ σύζυγος Ἐλπὶς διὰ τὰ φιλάνθρωπα καὶ χριστιανικὰ ἀληθῶς καθήκοντα αὐτῆς, ἡ ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς τῶν Καντακουζηνῶν ἱστορικοῦ οἴκου καταγομένη. Ἥτις ἀείποτε εἶχεν ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν καὶ τὸ βαλάντιον διὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας, οἷς προσήρχετο ἀφανὴς πολλάκις, ὡς ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ, ἀρωγὸς πλήρης παραμυθίας καὶ ἀνακουφίσεως. Ὁ Σκαρλάτος Σοῦτσος, μολονότι εἶχε διανύσει τὸ ὀγδοηκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, διετήρει ἐν τούτοις μέχρις ἐσχάτων τὸ σθένος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας τὴν διαύγειαν, ἕως οὗ νόσος ἄνιατος, ἐπιταθεῖσα καὶ ἐκ τοῦ ψυχικοῦ ἄλγους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς πολυκλαύστου θυγατρός του Ἐλίζας, συνέτριψε τὴν ἀριστοκρατικὴν ὄψιν καὶ σιδηρᾶν ἐκείνην φύσιν, ἀποστερήσασα τὸ ἔθνος, τὸν στρατόν, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξόχου στρατιώτου, σεβαστοῦ πολίτου καὶ τρυφεροῦ οἰκογενειάρχου.

ΕΛΙΖΑ ΣΚ. ΣΟΥΤΣΟΥ. Ἡ πολυκλαυστος Ἐλίζα δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ σεμνύνηται μόνον ἐπὶ τῇ ἀριστοκρατίᾳ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ γένους

αὐτῆς. Ἂν πρὸς τοῦτο ἡ τύχη ὑπῆρξεν αὐτῇ εὐμενής, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἡ φύσις ἐφάνη δαψιλεστέρα, προικίσασα διὰ σπανίων προσόντων τὴν συμπαθῆ καὶ γλυκεῖαν ἐκείνην κόρην, ἥτις ἐκέκτητο τὴν μοναδικὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ ἤθους, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, δι' ἧς πλειότερον κατέκτησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν λατρείαν τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἧς ὑπῆρχεν ἐπίζηλον ἀληθῶς σέμνωμα. Διὰ τοῦτο ἀποστέργουσα τὸν ἀποστίλβοντα βίον τῶν αἰθουσῶν, καίπερ δικαιουμένη καὶ δυναμένη νὰ ζήσῃ περιφανὴς ἐν τῷ πολυτελεῖ αὐτῶν θορύβῳ ὡς ἐκ τοῦ πλούτου καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος, πρὸς δὲ καὶ τῶν ὑπερόχων χαρισμάτων τῆς ἰδίας μορφώσεως καὶ ἀνατροφῆς, ἐν τούτοις προετίμα τὴν μόνωσιν καὶ τὴν γαλήνην τοῦ σπουδαστηρίου της, ἐπιδιδομένη εἰς εὐγενεστέρας διανοητικὸς ἐργασίας καὶ ἀντλοῦσα τὸ γόητρον καὶ τὴν δύναμιν τῆς ζωῆς ἐξ ἐκείνου τοῦ αἰθερίου κόσμου, μεθ' οὗ μόνον ἐξοχοι ψυχαί, ὡς ἡ τῆς Ἑλίζας, γνωρίζουσι τὸ μυστήριον νὰ συγκοινωνῶσιν. Κεκτημένη ποικίλην παιδείαν καὶ γνωρίζουσα ἱκανὰς ξένας γλώσσας, ἃς καὶ ἐλάλει καὶ ἔγραφεν ἀπταίστως, ἠσχολεῖτο μετ' ἐνθέου ἔρωτος εἰς ποικίλας φιλολογικὰς μελέτας, γράψασα καὶ δημοσιεύσασα πλεῖστα ἔργα, ἐν οἷς διελάμπεν ἡ ἀκτινοβολία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς της. Εἰς τὴν ἐξελλήνισιν τῆς *Μαγδαληνῆς* τοῦ Ἰουλίου Σανδώ, τῶν *Μαρτύρων τῆς Ἐπιστήμης* τοῦ Τισσανδιὲ καὶ τῆς *Περὶ ἀγαθοεργιῶν Καταστημάτων* πραγματείας τοῦ Μαξίμου Δουκᾶμ κατώρθωσε ν' ἀποδώσῃ τὴν χάριν, τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πρωτοτύπου, διερμηνεύσασα πιστῶς τοὺς λεπτοτέρους σπασμοὺς καὶ τὰ ἐνδότερα αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, τὰ ὁποῖα καὶ κατενόει καὶ ἠσθάνετο βαθύτατα αὐτὴ ἡ ἰδία. Διότι ἡ Ἐλίζα περιεκοσμεῖτο καὶ διὰ τῶν ἐξαισίων ἐκείνων ἀρετῶν, ἃς μόνον κατὰ τὰς στενὰς σχέσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου δύναταί τις νὰ ἴδῃ καὶ θαυμάσῃ. Φιλάνθρωπος ἄνευ ἐπιδείξεως, σεμνή, μετριόφρων, ἐγκαρτερροῦσα μετὰ χριστιανικῆς ἀνοχῆς εἰς τὰς ἠθικὰς θυέλλας τῆς ζωῆς, προσφερομένη μετ' ἀπαραμίλλου αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τῆς ξένης δυστυχίας, δὲν ἔζη δι' ἑαυτήν, ἀλλὰ διὰ τοὺς περὶ αὐτὴν πάσχοντας, ὧν ὑπῆρχεν ἄγγελος παρηγορίας καὶ ἐλπίδος. Ποσάκις, ἀντὶ νὰ ἐπιζητῇ τὰ ἄρωματα καὶ τὰς μαρμαρυγὰς τῶν μεγάλων αἰθουσῶν, αὐτὴ ἀφανής, ὡς ἡ χεὶρ τῆς Προνοίας, ἠγρύπνησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον ἀσθενοῦς πτωχῆς, συμπάσχουσα, παραμυθοῦσα, ἐλεοῦσα! Ἀλλ' εἴμαρτο ἡ ὡραία ἐκείνη ὕπαρξις, ἡ ὅτου ἐντελὴς ὑποτύπωσις τοῦ ἠθικοῦ καὶ ψυχικοῦ κάλλους τῆς γυναικείας φύσεως, νὰ σβεσθῇ οὕτως! προώρως, βυθίσασα εἰς πένθος ἄλυτον οὐ μόνον τὸν σεβαστὸν αὐτῆς πατέρα στρατηγὸν Σκαρλάτον Σούτσον, οὐ μόνον τοὺς συγγενεῖς καὶ οἰκείους, ἀλλὰ πάντας ὅσοι ἐγνώρισαν καὶ ἐθαύμασαν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν φωτοβόλον διάνοιαν καὶ τὴν ἀρωματώδη ψυχὴν τῆς ἀτυχοῦς Ἑλίζας.

Ο ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀνήκει εἰς ἀρχαίαν καὶ ἱστορικὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀθηνῶν, ὁ πατὴρ δὲ αὐτοῦ Παλαιολόγος Βενιζέλος ἦτο δημογέρων τῆς πόλεως, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, φυλακισθεὶς μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων του ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἀποδρὰς διὰ σχοινίου ἐκ τῶν τειχῶν. Τὴν ἡμέραν τῆς ἀποδράσεως αὐτοῦ ἀκριβῶς ἐν ἔτει 1822 ἐγεννήθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐν Αἰγίνῃ, ὅπου εἶχε καταφύγει ἡ μήτηρ

του ἀνήκουσα εἰς τὴν οἰκογένειαν Μοῖρα, ἐκ τῶν πρωτευουσῶν τῆς νήσου ἐκείνης. Περατώσας ἐνταῦθα τὰς πανεπιστημιακάς του σπουδάς, ἀπῆλθεν εἰς Βερολῖνον ὅπου ἐπὶ ὀκταετίαν ἐσπούδασεν εἰδικῶς τὸν κλάδον τῆς μαιευτικῆς, ἀναδειχθεὶς ὁ διαπρεπέστερος μαιευτὴρ ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ Ἀνατολῇ, συγχάνων δὲ φήμης οὐ σμικρᾶς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ. Ἐπιστρέψας τῷ 1850 εἰς Ἀθήνας διωρίσθη δημοτικὸς ἰατρὸς τῆς πόλεως καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὅπου μετὰ δύο ἔτη διωρίσθη τακτικὸς καθηγητής. Πρύτανις ἐξελέγη δίς, ἐν ἔτει 1865 καὶ 1883, ἐπρυτάνευσε δὲ καὶ τῷ 1866, ὅτε ἀπελθόντος τοῦ πρυτάνεως κ. Α. Ραγκαβῆ ἐξ Ἀθηνῶν ὡς διορισθέντος πρεσβευτοῦ, ἐκλήθη εἰς τὴν ἀνωτάτην πανεπιστημιακὴν ἀρχὴν αὐτὸς ὡς ἀντιπρύτανις. Δὶς ἐπίσης ἐγένετο κοσμήτωρ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς, ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ 1861 δὲν ἔπαυσεν ἀποτελῶν μέρος τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου. Εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν προσέφερεν ὄντως πολυτίμους ὑπηρεσίας ὁ Βενιζέλος, ἀφόβως παρασχὼν τὴν συνδρομήν του κατὰ τὴν χολερικὴν ἐπιδημίαν τοῦ 1854 καὶ κατορθώσας τὴν σύστασιν τοῦ νοσοκομείου τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων καὶ τοῦ μαιευτηρίου, οὗ διετέλει μέχρι πρὸ μικροῦ διευθυντὴς ὅτε παρητήθη καὶ τῆς θέσεως ταύτης καὶ τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἵνα κατελθῇ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα. Εἰς διάφορα ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημονικὰ συνέδρια παρευρέθη ὁ Βενιζέλος ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν πᾶσι δὲ ἐτίμησε τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ ἐν Κοπενάγῃ μάλισται κατὰ τὸ 1884 συγκροτηθὲν διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον, ἐκτιμώμενος ὑπὸ τῶν συναδέλφων του διὰ τὴν πεῖραν καὶ τὰς γνώσεις του, ἐξελέγη πρόεδρος τοῦ τμήματος τῆς γυναικολογίας. Εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνεμίχθη ἐν ἔτει 1863 ἐκλεχθεὶς πληρεξούσιος εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἧς ἐχρημάτισε καὶ ἀντιπρόεδρος. Ὁ ἀοίδιμος Κανάρης καὶ ὁ Δεληγεώργης προσέφερον αὐτῷ χαρτοφυλάκια εἰς τὰ ὑπὸ τὴν προεδρείαν των σχηματισθέντα ὑπουργεῖα, ἀλλ' ἀπεποιήθη προτιμῶν τὸν ἥρεμον βίον τοῦ ἐπιστήμονος. Ἐσχάτως ὁμως ἐδέχθη τὸ ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Βάλβη σχηματισθὲν κατὰ Μάϊον τοῦ λήξαντος ἔτους ἄχρουν ὑπουργεῖον, φρονῶν ὅτι παρέχει ὑπηρεσίαν τῇ πατρίδι του κατὰ τας δεινὰς ἐκείνας περιστάσεις. Ὁ Βενιζέλος ἦν τετιμημένος διὰ τοῦ Σταυροῦ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ Σταυροῦ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ δανικοῦ τάγματος Δανεβρόγ, ὃν ἔλαβε, διότι ἠδυνήθη νὰ σώσῃ ἀπὸ σοβαροῦ κινδύνου τὴν ἐνταῦθα διατρίβουσαν σύζυγον τοῦ διαδόχου τῆς Δανίας, μετακληθεὶς νύκτωρ εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως δι' ἐπιστολῆς ἰδιοχείρου.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Βενιζέλου ἀπόλλυσι καὶ ἡ πτωχὴ ἑλληνικὴ ἐπιστήμη μύστην ἐπιφανῆ καὶ ἡ πολιτική, μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς ὁποίας ἐσχάτως μόλις κατετάχθη, χρηστὸν εὐθὺς καὶ εἰλικρινῆ ἀντιπρόσωπον, καὶ ἡ οἰκογένειά του ἀρχηγὸν πολύτιμον.

Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ Η. ΗΠΙΤΗΣ, υἱὸς τοῦ ἰατροῦ καὶ μέλους τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας Ἠπίτη, γεννηθεὶς ἐν Ὀδησσῷ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1822, ὀκταέτης ἔτι ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Γενεύην τῆς Ἑλβετίας ἔνθα ἐπὶ ὀκταετίαν διήνυσε τὰς πρώτας ἐγκυκλίους σπουδάς, μεθ'

ὁ κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠκροάσθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἃς μετά τινα ἔτη ἐπαναλάμψας εἰς Ῥωσσίαν ἐξηκολούθησεν ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τοῦ **Kharkof** καὶ **Krementchoug**, τυχὼν διδακτορικοῦ διπλώματος, ἐξέμαθε δ' εὐρύτερον εἶτα εἰς τὸ ἐν Πετρουπόλει. Ἀλλ' ὁ ἀοίδιμος Ἡπίτης, ῥέκτης ἀπὸ φύσεως καὶ φιλομαθής, ἐλαυνόμενος ὑπὸ πνεύματος ἐρευνητικοῦ καὶ ἀκαταβλήτου δραστηριότητος, μετέβη κατόπιν εἰς Παρισίους καὶ Μέτς, ἔνθα ἐπεδόθη καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς σπουδάς, ἃς συνεπλήρωσε βραδύτερον ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ Πετρουπόλεως, μεθ' ὃ κατεστάχθη ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸν ῥωσσικὸν στρατόν. Οὕτω κατηρτισμένος, καὶ διακαιόμενος ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς πολυτίμους αὐτοῦ γνώσεις ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, παρῃτήθη τοῦ βαθμοῦ του καὶ κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας τῷ 1849 καταταχθεὶς ὡς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ ἐν τῷ ἑλλην. στρατῷ, ἀφοῦ μετ' αὐστηρὰς ἐξετάσεις ἐξετιμήθησαν αἱ βαθεῖαι ἐπιστημονικαὶ γνώσεις τοῦ ἀνδρός, νυμφευθεὶς δὲ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τοῦ ἀντιναυάρχου καὶ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου Ἀντωνίου Κριεζῆ ἐγκατέστη ὁριστικῶς ἐνταῦθα, παρέχων ἔκτοτε ἀδιαλείπτους ὑπηρεσίας εἰς μόρφωσιν τοῦ στρατοῦ. Διετέλεσε καθηγητὴς τῆς ὑδραυλικῆς καὶ τῆς Ἐφηρμοσμένης Μηχανικῆς ἐν τῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων μέχρι τοῦ 1852, ὅτε ἐκλήθη εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ ἄρτι συστάντος πυροσβεστικοῦ σώματος. Ὑπηρέτησεν εἶτα εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Μηχανικοῦ μέχρι τοῦ 1855, ὅτε ἀνετέθη αὐτῷ καὶ πάλιν ἡ διδασκαλία τῆς Στατικῆς καὶ Μηχανικῆς, βραδύτερον δὲ τῆς Τοπογραφίας καὶ τῆς Ὀχυρωματικῆς μέχρι τοῦ 1868. Τὸ ἔτος τοῦτο προελήφθη ὡς λοχαγὸς α' τάξεως εἰς τὸ σῶμα τῶν Γενικῶν Ἐπιτελῶν, γενόμενος τὸ ἑπόμενον ἔτος ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ κατὰ τὰ μεθόρια στρατοῦ. Εἰς τὸν ἀοίδιμον Ἡπίτην, εἰδότα οὕτωσὶ ἐμβριθῶς πάντας τοὺς κλάδους τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης, ἀνετίθεντο ἑκάστοτε δυσχερέσταται ὑπηρεσίαι, οἷαι ἡ ἐκπόνησις λεπτομεροῦς τοπογραφικοῦ χάρτου τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἡ μελέτη τῆς χώρας ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἔποψιν, καὶ ἡ σχεδίασις ὁλοκλήρου συστήματος ὁδοποιίας. Ἐν γένει δὲ οὐδεμία εἰδικὴ ὑπηρεσία ὑπῆρξε, καθ' ἣν, δεομένην ἰδιαιτέρας ἐπιστημονικῆς γνώσεως, δὲν ἐζητήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ πολύτιμος πεῖρα τοῦ «φιλοσόφου στρατιωτικοῦ», ὡς ἐκάλουν ἅπαντες οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ἐπιστήμονες τὸν ἀοίδιμον Ἡπίτην. Σημειοῦμεν ὡς κυριωτέρας ἐργασίας αὐτοῦ τὰς ἑξῆς: «Τὴν μελέτην τῆς πρώτης ὁροθετικῆς γραμμῆς» τὴν «Ἔρευναν τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν στρατιωτικῶν θέσεων», τὸν «Προξιορισμὸν τῶν ἀμυντικῶν σημείων», τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν βιομηχανικῶν ἔργων τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου», τὴν «Σχεδίασιν τῆς διακλαδώσεως τῶν ὑδραγωγικῶν σωλήνων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν», τὴν «Μελέτην τῶν λιμενικῶν ἔργων Πειραιῶς, Πατρῶν, Ὕδρας», τὴν «Διευθέτησιν τῆς κοίτης τοῦ χειμάρρου Καρπενησίου», τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ *πρώτην μελέτην* καὶ σχεδιαγράφησιν τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαΐδος, κλπ. κλπ. ὧν ἡ ἀπαρίθμησις μόνη ἤθελε πληρώσει ὁλοκλήρους σελίδας τοῦ ἀνὰ χεῖρας Ἡμερολογίου. Λυπούμεθα δὲ ὅτι τὰ στενὰ αὐτοῦ ὅρια δὲν ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ ἀναλύσωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ἔκτακτον ταύτην προσωπικότητα, ἣν

ἀπετέλει ὁ ἀοίδιμος Ἠπίτης ἐπὶ πάντων σχεδὸν τῶν κλάδων τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, καὶ οἵαν ἀπώλειαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ὑπέστη ὁ στρατός, ἡ ἐπιστήμη, τὸ ἔθνος. Ἀτυχῶς ὅμως ἡ κυβερνητικὴ ἀστοργία καὶ ἐλαφρότης ἐπέπρωτο νὰ παραγνωρίσῃ πολλάκις καὶ τὴν ἔξοχον ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰς εὐεργετικωτάτας αὐτοῦ καὶ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας καὶ τὴν ἀπαραίτητον χρησιμότητα ἐν ταῖς δημοσίαις ἐν γένει ὑπηρεσίαις, προχειρεχθεῖσα σκαιῶς καὶ ἐξερεθίσασα κατὰ τὸ 1879 τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ φιλοτιμίαν, ἀναγκάσασα δὲ αὐτὸν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποστρατευσίν του. Παρέμενεν οὕτω ἔκτοτε ἰδιωτεύων, κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῆς γενομένης αὐτῷ ἀσυγγνώστου ἀδικίας, ἀλλὰ μὴ ἀποκάμνων νὰ μελετᾷ καὶ ἐργάζηται ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου του, οὗ ἡ σπανία βιβλιοθήκη ὑπερέβαινε τὴν ἀξίαν τῶν 60,000 δραχμῶν, παρακολουθῶν πᾶσαν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἐπιστημονικὴν καὶ στρατιωτικὴν πρόοδον. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ καταλίπῃ κενὸν ἡ ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐνεργοῦ βίου ἀποχώρησίς του, διὸ μετ' ὀλίγον παρεκλήθη νὰ δεχθῇ ὡς ἰδιώτης τὴν διεύθυνσιν τοῦ τμήματος τοῦ πυροβολικοῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν κατὰ τοὺς χαλεπωτάτους καιροὺς τῶν στρατιωτικῶν παρασκευῶν, ἥτοι κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1881, ἀπέβη δὲ ἀναντιρρήτως σοφὸς ὁδηγὸς πάσης εὐστόχου ἐνεργείας καὶ ἐπιχειρήσεως ἐν τοῖς ἐξοπλισμοῖς τοῦ Κράτους. Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Θεόδωρος Ἠπίτης, ἀπέραντος ἀληθῶς καὶ ἀναλυτικὴ διάνοια, πλήρης σθένους καὶ ἐργατικότητος καὶ τάξεως τοιαύτης, οἵαν μαρτυρεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τοῦ μαθητικοῦ ἔτι σταδίου μέχρις ἐσχάτης πνοῆς, ἐτήρει ἀκριβὲς ἡμερολόγιον, πολλαχοῦ καὶ γαλλιστὶ σημειῶν πᾶσαν ἀξίαν λόγου λεπτομέρειαν καὶ πᾶσαν ἐν γένει ἐπιστημονικὴν παραγωγὴν κατὰ τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον. Ἀπέθανε τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1887 κληροδοτήσας μνήμην ἄφθιτον καὶ κενὸν δυσαναπλήρωτον ἐν τῷ στρατῷ καὶ τοῖς δημοσίοις ἐπιστημονικοῖς κλάδοις, ὧν ὑπῆρξεν ὁ στιβαρότερος βραχίων καὶ νοῦς δημιουργός.

Ο ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΙΑΝΟΣ ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Ἰούνιον τοῦ 1811. Φεύγων τὴν αἱμοχαρῆ καταδίωξιν τῶν Τούρκων κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κατῆλθε, μεῖραξ ἔτι, εἰς Νάξον καὶ εἶτα εἰς Ζάκυνθον, ἔνθα ἐμαθήτευσεν ἐν τῇ σχολῇ τοῦ ἀοιδίμου Κολοβᾶ. Βραδύτερον, ἅμα συστάσης ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἐγένετο ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς μαθητῶν ἐξελθὼν τῷ 1831 μετὰ τριετεῖς εὐδοκίμους σπουδὰς πρῶτος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ. Πιστὸς εἰς τὸ καθῆκον, αὐστηρὸς περὶ τὴν πειθαρχίαν ἣν ἐθεώρει ὡς τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ στρατιωτικοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους, ἀνῆλθε βαθμηδὸν τὴν κλίμακα τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας, κατακτῶν τὴν ἀγάπην καὶ ἐπιβάλλων τὸν σεβασμὸν εἰς πάντας διά τε τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ἀδιάπτωτον τοῦ φρονήματος, τὴν ἄκραν νοημοσύνην καὶ τὴν ἀδιαφιλονείκητον αὐτοῦ εὐρυμάθειαν. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη ὑπηρετήσας ἐν τῷ στρατῷ προσήνεγκε πολυτίμους πράγματι ἐκδουλεύσεις διὰ τῶν γνώσεων, τῆς πείρας καὶ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον διετέλεσε καθηγητὴς τῶν ἀνωτέρων μαθηματικῶν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ, τῆς ὀχυρωμα-

τικῆς καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν πυροβολοστασίων. Πρῶτος ὁ ἀοίδιμος Σοφιανὸς ἐπεξειργάσθη καὶ ἐλιθογράφησε τὴν τε «πρόχειρον καὶ μονίμων ὀχυρωματικὴν» καὶ τὴν «κατασκευὴν τῶν πυροβολοστασίων», μεθ' ὃ ἐδημοσίευσε τύποις ὁλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν. Διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἀντιληπτικότητος, τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς ἀκαταβλήτου φιλοπονίας ἀνεπλήρωσε τὴν ἔλλειψιν εὐρυτέρας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παιδεύσεως, διὸ πάνυ δικαίως ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν πρώτων μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν λόγῳ μαθήσεως, πείρας καὶ συνέσεως. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις ὑπηρετούντων σήμερον ἀξιωματικῶν ὑπῆρξαν μαθηταὶ αὐτοῦ, ἀγαπῶντες ἅμα καὶ σεβόμενοι αὐτὸν ὡς ἀληθῆ πατέρα καὶ διδάσκαλον. Καταπονηθεὶς τέλος ἐκ τοσοῦτον μακροῦ καὶ πολυασχόλου στρατιωτικοῦ βίου ἀπεσύρθη πρό τινων ἐτῶν μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου, καὶ ἰδιωτεύων ἔκτοτε ἐπέρανε τὴν ζωὴν, ὑπὸ πολυχρονίου καταβληθεὶς νόσου, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1887 καταλιπὼν μνήμην ἄφθιτον καὶ ὄνομα ἐπίζηλον.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ. Ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1832 καὶ ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις τὴν ἰατρικὴν λαβὼν εἰκοσαέτης δίπλωμα διδάκτορος μετὰ τοῦ βαθμοῦ ἄριστα, ὅστις ἦν δυςαπόκτητος καὶ ἐπίφθονος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Τῷ 1857 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Παρισίους ὡς ὑπότροφος ἔνθα ἐσπούδασεν εἰδικῶς φρενολογίαν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, βραδύτερον δὲ πρωτοβουλίᾳ καὶ δαπάνῃ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας περιῆλθε τὰ διάφορα φρενοκομεῖα τῆς Γερμανίας καὶ Ῥωσίας. Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας κατέλαβε τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοῦ βοηθοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς, τῷ δὲ 1868 ἀνηγορεύθη ὑφηγητὴς τοῦ μαθήματος τῆς Ἰατροδικαστικῆς, μετὰ συνεχῆ δὲ εὐδόκιμον διδασκαλίαν διωρίσθη τῷ 1879 ἔκτακτος καὶ τῷ 1881 τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου. Τὴν ἐπιστήμην, πρὸς ἣν διεπνέετο ἐξ ὑπερτέρου ἀγνοῦ ἔρωτος, ὑπηρέτησεν οὐ μόνον διὰ τῶν ἀπὸ τῆς ἕδρας εὐστόχων αὐτοῦ καὶ τακτικῶν παραδόσεων, ἀλλὰ διὰ πλείστων ἀξίων λόγου συγγραφῶν, ἐν οἷς ἡ «Νοσολογία τοῦ Μοναρέτου,» αἱ «Ἰατροδικαστικαὶ μελέται περὶ ἐρωτοπληξίας,» τὰ «Στοιχεῖα τῆς Ἰατροδικαστικῆς,» κλπ. Εἰς τὸν μακαρίτην Γεωργαντᾶν ὀφείλεται καὶ ἡ πρωτοβουλία τῆς ἱδρύσεως τοῦ γνωστοῦ ἰατρικοῦ περιοδικοῦ «Γαληνὸς» ὡς καὶ ἡ σύστασις τοῦ τοξικολογικοῦ φροντιστηρίου. Μειλίχιος τοὺς τρόπους, εἰλικρινὴς πρὸς πάσας αὐτοῦ τὰς σχέσεις, ἀκριβὴς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος, εἶχε κατακτήσει τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, τιμηθεὶς ἐσχάτως καὶ διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος. Ἐτελεύτησε τὴν 13 Φεβρουαρίου 1887 καταλιπὼν μνήμην προσφιλῆ καὶ ὄνομα σεβαστόν.

Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗΣ, οὗ τὸν πρόωρον θάνατον ἐθρήνησεν ἐν πένθει πᾶσα ἑλληνικὴ καρδία, ὁ τιμήσας τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα κατὰ τὰ ἐν Θεσσαλίᾳ αἱματηρὰ ἐπεισόδια τοῦ 1886 καὶ προσθεὶς μίαν ἔτι δάφνην εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν δόξαν, ὑπῆρξεν ἀληθῶς σπανία στρατιωτικὴ φυσιογνωμία ἐκ τῆς λεοντοθύμου ἐκείνης τουρκομάχου φάλαγγος τοῦ 1821, ἡ ὁποία ἔζη ὁλόκληρος εἰς τὰς φλέβας του, εἰς τὸ παράστημά του, εἰς τὴν ψυχήν του, εἰς τὰς σκέψεις του, εἰς τὰς πράξεις του.

εἰς τὸν ἀπαράμιλλον ἡρωϊσμόν του. Ἐν μέσῳ τῆς συγχρόνου πεζότητος ἠκτινοβόλησε καὶ διῆλθεν ὡς ἀπιθανότης, συνέχουσα τὸ θέλγητρον τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης ἐποποιΐας τοῦ Ἀγῶνος πρὸς τὴν ῥάθυμον καὶ ἀδρανῆ γενεὰν τῆς σήμερον, ἐκ τῶν μοναδικῶν ἐκείνων φύσεων, αἵτινες εἰσὶ προωρισμέναι νὰ μεγαλουργήσωσιν, ἐὰν δὲν γεννηθῶσιν ἐν κοινωνίᾳ νάνων, ἢ νὰ διέλθωσιν ἀπαρατήρητοι καὶ ἐν ἀπογοητεύσει ὅταν βλέπωσι περὶ ἑαυτοὺς τὰ πάντα εὐτελῆ καὶ ταπεινά. Τέκνον τῆς εὐάνδρου καὶ ὀρεινῆς Μάνης, γεννηθεὶς τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1829, εἶχε καταταχθῆ ὡς ἐπιλοχίας ἐν τῇ ὁροφυλακῇ τῷ 1852. Ὑπολοχαγὸς ἔτι ὢν κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν ἐπολέμησεν ἐπὶ τοῦ αἱμοβρέκτου ἐδάφους τῆς ἡρωϊκῆς νήσου μετὰ 600 Σπαρτιατῶν, μεθ' ὧν ἐξεστράτευσε πανοικεὶ σχεδὸν ἐκ Γυθείου, καθέσον ὀκτὼ Πετροπουλάκαι ἐμάχοντο εἰς τὸ ἐπίλεκτον ἐκεῖνο σῶμα. Ἡ μοναδικὴ ἀνδρεία καὶ ἡ ἀπὸ φύσεως ἔξοχος στρατηγικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ ἀνδρὸς διετρανώθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐνσπείρασα τὸν τρόμον εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ, τὸν σεβασμὸν δὲ καὶ τὴν κατάπληξιν καὶ τὴν λατρείαν εἰς τοὺς ἡμετέρους. Τῷ 1859 ἀνθυπολοχαγὸς ἀκόμη ὢν ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του βουλευτής, ἣν ἔκτοτε ἀδιαλείπτως ἀντεπροσώπευε. Τῷ 1878, ὅτε ἀνεκινεῖτο ἡ Ἀνατολή, παραιτηθεὶς τῆς πολιτικῆς ἐπανῆλθεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ὀνειροπολῶν καὶ φλεγόμενος ἐκ τοῦ πόθου νὰ μεγαλουργήσῃ καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς πατρίδος ἢ νὰ πέσῃ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς. Ἀτυχῶς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐθνικὰ ὄνειρα, δι' ὧν ἐδαυκαλίζετο ὁ γενναῖος στρατιώτης, ἐξητμίσθησαν καὶ ὁ Πετροπουλάκης ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἐν ἀπογοητεύσει εἰς τὸ ἐθνικὸν πεπρωμένον, μέχρις οὗ τῷ 1886, ὅτε τὸ ἔθνος ἐπανῆλθεν ὡς ἐκ γαλβανισθὲν ἐκ τοῦ πολυετοῦς ληθάργου εἰς νέας πολεμικὰς ἐξάψεις, ἔδραμεν εἰς τὰ Θεσσαλικὰ σύνορα ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴδῃ ἀναβιοῦν καὶ πραγματούμενον τὸ ὄνειρον αὐτοῦ. Εἶνε γνωστὴ πλέον ἡ ἀνδρεία, ἡ στρατηγικὴ σύνεσις καὶ ὁ πατριωτικὸς ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ ἠγωνίσθη ἐν Γριτσόβαλι. Ἀλλ' οὐδὲ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ Ἡμερολογίου ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ ἐκθέσωμεν ἐν λεπτομερείᾳ πάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρετὰς τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς καὶ νὰ ἀναλύσωμεν τὸν ἔξοχον αὐτοῦ χαρακτῆρα. Ἄλλως τε δὲ ὁ Πετροπουλάκης ζῇ καὶ θὰ ζήσῃ ἐν ταῖς ἀναμνήσεσι καὶ τῇ ἀγάπῃ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀπέθανε μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου τὴν 13 Φεβρουαρίου 1887.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγεννήθη ἐν Γορτυνίᾳ καὶ ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις τὴν νομικὴν ἅμα ἱδρυθέντος τοῦ Πανεπιστημίου, οὗ ὑπῆρξε πρωτότοκος τρόφιμος, διότι ἐξῆλθεν ὁ πρῶτος διδάκτωρ τῆς Νομικῆς σχολῆς, λαβὼν δίπλωμα μετὰ τοῦ βαθμοῦ ἄριστα τὴν 30 Ἰουνίου 1846. Πρὶν ἢ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν πολιτικήν, ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα ὡς δικαστικὸς λειτουργός, γενόμενος ἀλληλοδιαδόχως πρωτοδίκης, πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, ἐφέτης καὶ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἐνέκυψε δὲ μετ' ἐμβριθείας οὐ τῆς τυχούσης περὶ τὴν ἔρευναν τοῦ δικαίου, μεταγλωττίσας ἐν ἐπιστημονικωτάτῃ ἀληθῶς γλώσσῃ τὴν περισπούδαστον πραγματείαν τοῦ γάλλου Τροπλῶνος «Περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀστικοῦ τῶν Ῥωμαίων δικαίου,» προτάξας πολυτίμους σημειώσεις καὶ

προλεγόμενα «Περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς στωϊκῆς φιλοσοφίας ἐπὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου.» Γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ ἀειμνήστου Βούλγαρη ἐνεκολπώθη βραδύτερον τὴν πολιτικὴν καὶ διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰς περιόδους βουλευτὴς Ἀρκαδίας καὶ ὑπουργός, χαρακτηριζόμενος ἐπὶ σπανία νοημοσύνῃ, ἐπιστημονικῇ μορφώσει καὶ πρακτικότητι πνεύματος. Ἐτελεύτησε τὴν 22 Ἰανουαρίου 1887.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ. Ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τὸν Μάϊον τοῦ 1819. Διακούσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν Κερκύρᾳ ὑπὸ τὸν Ἰω. Οἰκονομίδην καὶ Κ. Ἀσώπιον, μετέβη τῷ 1837 εἰς Παρισίους ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Νομικῆς. Τῷ 1849 ἀνεδείχθη πρῶτος βουλευτὴς κατὰ τὴν συγκρότησιν τῆς ἐλευθέρας Ἰονίου Βουλῆς τῆς Θ' περιόδου. Ἔκτοτε ἀντεπροσώπευε διαρκῶς τὴν Λευκάδα ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ, τῇ Ἐθνοσυνελεύσει καὶ ταῖς μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν βουλαῖς. Διετέλεσε γραμματεὺς τῆς Θ' Βουλῆς, γερουσιαστὴς κατὰ τὴν Ι' καὶ ΙΑ' βουλευτικὴν περίοδον, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὑπὸ τὸν Βενιζέλον Ῥοῦφον τῷ 1866, τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ τὸν Βούλγαρην τῷ 1868, καὶ μετὰ μικρὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπὸ τὸν Ζαΐμην. Τῷ 1874 διωρίσθη πρέσβυς ἐν Λονδίνῳ, ὁπόθεν ἀνεκλήθη τῷ 1875. Μετὰ τὴν ἠπειροθεσσαλικὴν προσάρτησιν ἐξελέγη δὶς πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Τῷ 1872 παρέστη ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τοὺς γάμους τοῦ Διαδόχου τῆς Δανίας. Ἐτιμήθη διὰ τῶν Μεγαλοσταύρων τοῦ Δανεβρὸγ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὀλὰφ τῆς Σουηδίας, τοῦ Σιδηροῦ Στέμματος τῆς Αὐστρίας, ἔφερε δὲ καὶ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Μετζητιέ, τὸν ταξιάρχην τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ καὶ Γεωργίου τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὸν ἀνώτερον Ταξιάρχην τοῦ Σωτῆρος. Ἀπέθανε τὴν νύκτα τῆς 30 Ἰουλίου 1887, ὁ δὲ νεκρὸς αὐτοῦ κατὰ ῥητὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θανόντος μετεκομίσθη εἰς Λευκάδα, ἔνθα ἐκηδεύθη καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπέστατα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΧΙΝΗΣ. Ἐγεννήθη ἐν Ὕδρᾳ τὴν 29 Μαΐου 1817, καταγόμενος ἐξ ἑνὸς τῶν ἐγκριτωτέρων τῆς νήσου οἴκων, πολλαχῶς ὑπηρετήσαντος τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα. Ὁ πάππος αὐτοῦ ἐφημίζετο διὰ τὸ τολμηρὸν καὶ ῥιψοκίνδυνον τοῦ χαρακτῆρός του κατὰ τὰς μακρὰς αὐτοῦ θαλασσοπλοίας, ὁ δὲ πατὴρ Γεώργιος, αἰχμαλωτευθεὶς διὰ δόλου ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῆς Ἠπείρου, κατώρθωσε ν' ἀποδράσῃ εἶτα εἰς Κέρκυραν, συμμετασχὼν τῆς ἐπαναστάσεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς. Ὁ Δημήτριος Σαχίνης ἐξεπαιδεύθη ἐν Μονάχῳ περὶ τὰ στρατιωτικά, μεθ' ὃ μετέβη εἰς Γαλλίαν καὶ κατετάχθη ὡς δόκιμος εἰς τὸ γαλλικὸν ναυτικόν, προαχθεὶς μετὰ μικρὸν εἰς ἀνθυποπλοίαρχον. Τῷ 1836 κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατετάχθη μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, οὗ ἐγένετο ὑποναύαρχος τῷ 1878, ὁπότε διωρίσθη καὶ ἀρχηγὸς τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, βραδύτερον δέ, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ κ. Ῥοδοστάμου, καὶ αὐλαρχεύων, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας διὰ τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν προσήνειαν τοῦ χαρακτῆρος. Ἀπέθανε τῇ 29 Αὐγούστου 1887.

ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Δ' διεδέξατο ἐν τῇ πατριαρχείᾳ Ἰωακεὶμ τὸν Γ'. Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἰωακεὶμ τοῦ Β'. (6 Αὐγούστου 1879), τῶν ἐκ-

κλησιαστικῶν πραγμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου περιελθόντων εἰς οἰκτρὰν θέσιν, τὸ ἔθνος ἀπέβλεψε καὶ σχεδὸν παμψηφεὶ ἐξελέξατο ὡς ἄξιον διάδοχον Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, Ἰωακεὶμ τὸν Θεσσαλονίκης ἄνδρα φιλόπατριν καὶ ἤθους χρηστοτάτου καὶ περὶ τὸ διοικεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἱκανωτάτου. Ἀλλά, ἀναφυέντος τοῦ πολυπλόκου ζητήματος τῶν πατριαρχικῶν προνομιῶν, ὁ Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ', περιῆλθε πρὸς τὴν τουρκικὴν Κυβέρνησιν εἰς θέσιν δεινήν, μὴ ἀποδεχόμενος τὰς τροποποιήσεις καὶ τὰς μειώσεις ἐπὶ τῶν προνομιῶν, ἃς ὡς πιστὸς φύλαξ τῆς πατρῴας παρακαταθήκης ὤφειλε νὰ τηρήσῃ σῶας καὶ ἀνελλιπεῖς. Ἐν τῷ μεταξὺ δέ, θανόντος καὶ τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου τοῦ ἔθνους Γεωργίου Ζαρίφη, ὅστις παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἀείποτε συνηγόρει ὑπὲρ Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ ἐπίμονος παραίτησις αὐτοῦ καὶ τότε ἐξελέχθη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὁ Ἰωακεὶμ Δ', ἀπὸ Δέρκων, ἐκ Χίου, ἀνεψιὸς Ἰωακεὶμ τοῦ Β', σπουδάσας ἐν τῇ θεολογικῇ τῆς Χάλκης σχολῇ. Ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ μέγα τότε ἰσχύοντος θείου αὐτοῦ, ἀνῆλθεν εὐθύς, νεαρώτατος ἔτι, εἰς μεγάλα τῆς ἐκκλησίας ἀξιώματα, γενόμενος ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κατόπιν ἐψηφίσθη καὶ ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Λαρίσης, ἀποθανόντος δὲ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων Νεοφύτου, διεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην. Μητροπολίτης Δέρκων διατελῶν, ἀπεστάλη μετὰ τοῦ προαποθ ὡσαντος Νικαΐας Ἰωαννικίου εἰς Ἅγιον Ὄρος ὡς πληρεξούσιος τῶν Πατριαρχείων ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ Ἰωακεὶμ τοῦ Β' πρὸς διακανονισιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Λέγουσιν ὅτι εἰργάσθη ἐν τῷ ζητήματι ἐκείνῳ μετὰ πολλῆς φιλοπατρίας, ἀλλ' αἱ ἡμέτεραι πληροφορίαι καὶ ἐντυπώσεις τοῦ χρόνου ἐκείνου παριστῶσι τὸν ἄνδρα οὐχὶ τόσον συνετόν, οὐδὲ τοσοῦτον φιλόπατριν, διότι ἀμέσως ἡ μονὴ ἐκείνη περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν διαμφισβητούντων αὐτὴν Ῥώσων. ἐκλεγέντος ἡγουμένου αὐτῆς τοῦ ῥωσόφρονος Μακαρίου. Ὁπωσδήποτε, ἡ ἱστορία, βραδύτερον ἐπιλαμβανομένη τοῦ θέματος τούτου, ἀποδώσει τὸ δίκαιον ἑνὶ ἑκάστῳ.

Γενόμενος Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Δ', εἰργάσθη ὀλίγον ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων· ἴσως θὰ εἰργάζετο περισσότερον, ἢ θὰ ἐφαίνετο τοὐλάχιστον ἡ ἐργασία αὐτοῦ, ἂν δὲν διεδέχετο Ἰωακεὶμ τὸν Γ', πρωθιεράρχην ῥέκτην καὶ ἱκανώτατον. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελεν ὅμως νὰ ἐργασθῇ, δὲν ἠδύνατο, ἐπειδὴ κατετρύχετο ὑπὸ στηθικοῦ νοσήματος, μάταιαι δ' ἀπέβησαν αἱ πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ γενόμεναι ἐκδρομαὶ ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ διάστημα τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ διήγαγεν ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ὑπηρεσία τῶν Πατριαρχείων ἐχαλαρώθη, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, συναισθανθεὶς τὴν ἀνυπολόγιστον βλάβην, ἧς ἐγίνετο πρόξενος, παρητήθη καὶ μετέβη χάριν τῆς ὑγείας αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Χίον, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε. Διεδέξατο δ' αὐτὸν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1887 ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ὁ Ε'.